

Starodruki Ormiańskie w bibliotekach na dawnym obszarze Pierwszej Rzeczypospolitej

Celem podjętych badań będzie zdobycie i usystematyzowanie wiedzy o starodruków w języku ormiańskim, przechowywanych w bibliotekach Polskich i Ukraińskich w dawnych granicach I Rzeczypospolitej. Kwerenda obejmować będzie zatem druki ormiańskie z okresu od XVI do XVIII wieku, powstałe zarówno na terenach Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego, jak i w zagranicznych ośrodkach drukarstwa. Zasadniczym celem katalogu będzie udostępnienie podstawowej informacji o istnieniu, stanie i zawartości zachowanych ormiańskich starodruków.

Będzie to pionierska w tym zakresie praca, gdyż nikt wcześniej nie podjął się zinwentaryzowania ormiańskich książek, drukowanych na obszarze oddziaływania kultury Polski. Byłaby to naturalna kontynuacja w zakresie badań Piruz Mnatsakanyan, która w 2015 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim obroniła pracę doktorską dotyczącą rękopisów ormiańskich od XIV do XVIII wieku, przechowywanych w bibliotekach w dawnych granicach I Rzeczypospolitej.

Podjętowany temat ma ogromne znaczenie zarówno dla kultury polskiej, w której dziedzictwo ormiańskie odcisnęło swój wyraźny ślad, jaki dla kultury Armenii, która przez wieki tworzona była w diasporze poza ojczystym terytorium. Inwentaryzacja kolekcji ormiańskich starodruków, przechowywanych w polskich (i nie tylko) bibliotekach, pozwoliłoby rozpoznać skalę obecności druków ormiańskich w polskich bibliotekach oraz przeanalizować rodzaje i charakter zapisanych w nich tekstów. Byłby to bardzo pomocny materiał dla wszystkich badaczy, zajmujących się ormiańską historią i tradycją na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej. Inwentaryzacja taka pozwoliłaby także uczonym, zajmującym się historią dialogu kultury ormiańskiej z tradycją europejską, uzyskać wgląd w językowy i komunikacyjny wymiar tych kontaktów.

Opracowywanie zbiorów ormiańskich Starodruków wpisany będzie w perspektywę badań dotyczących historii i kultury Ormian na ziemiach polskich. Czytelnik będzie mógł się zapoznać z kształtowaniem się ormiańskich ośrodków wydawniczych na terenach I Rzeczypospolitej a także w innych krajach Europy, z których pochodziły przechowywane w Polskich bibliotekach starodruki. Przedstawione zostaną sylwetki drukarzy i wydawców a także właścicieli zbiorów ormiańskich książek, w tym także Polaków. Przybliżone będą sylwetki ważnych dla kultury ormiańskiej w Polsce osobistości, które odegrały ważną rolę w formowaniu się poszczególnych kolekcji książek.

Zdobycie wiedzy na temat obecności ormiańskich starodruków dzięki planowanej w przyszłości angielskojęzycznej publikacji umożliwi zagranicznym badaczom rozeznanie w tej prawie nieznannej w świecie problematyce związków kulturowych Ormian z Polakami.